

ÇEŞİTLİ KANUNLARDA DEĞİŞİKLİK YAPILMASINA İLİŞKİN KANUN

(Resmî Gazete ile yayımı: 9.4.2002 Sayı: 24721)

Kanun No
4748

Kabul Tarihi
26.3.2002

MADDE 1. – 10.6.1949 tarihli ve 5442 sayılı İl İdaresi Kanununun 29 uncu maddesine aşağıdaki fıkra eklenmiştir.

Kaymakamlığa sadece mülkî idare Amirliği hizmetleri sınıfından olanlar vekâlet edebilir.

MADDE 2. – A) 15.7.1950 tarihli ve 5680 sayılı Basın Kanununun Ek 1 inci maddesinin birinci ve ikinci fıkraları aşağıdaki şekilde değiştirilmiş ve üçüncü fıkrası yürürlükten kaldırılmıştır.

Devletin ülkesi ve milletiyle bölünmez bütünlüğünün, millî güvenliğinin, kamu düzeninin ve genel ahlâkın korunması, suç işlenmesinin önlenmesi ile Atatürk Aleyhine İşlenen Suçlar Hakkında Kanun ve Anayasanın 174 üncü maddesi kapsamında yer alan inkılâp kanunları aleyhine işlenen suçlar için, tedbir yoluyla soruşturma safhasında Cumhuriyet savcılığının talebi üzerine sulh ceza hakimince, kovuşturma safhasında görevli mahkemece her türlü basılmış eserin dağıtımının önlenmesine veya toplatılmasına karar verilebilir. Gecikmesinde sakınca bulunan hallerde bu eserlerin dağıtımının önlenmesine veya toplatılmasına, doğrudan doğruya Cumhuriyet savcılığınca yazılı olarak karar verilebilir. Bu halde Cumhuriyet savcısı kararını en geç yirmi dört saat içinde yetkili sulh ceza hâkiminin onayına sunar. Sulh ceza hâkimi kırksekiz saat içinde kararını açıklar; aksi halde Cumhuriyet savcılığının kararı kendiliğinden hükümsüz sayılır.

Devletin ülkesi ve milletiyle bölünmez bütünlüğü, Cumhuriyetin temel ilkeleri ve millî güvenlik aleyhinde işlenmiş bir suçtan mahkûmiyet halinde, faillerden bir veya birkaçına ait olmaları şartıyla suçu ihtiva eden mevkute veya mevkute sayılmayan basılmış eserlerin basımında kullanılan makineler ile diğer basım aletlerinin müsaderesine de karar verilir.

B) Basın Kanununun Ek 2 nci maddesinin birinci ve üçüncü fıkraları aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir.

Basın yoluyla işlenen ve Ek 1 inci maddede yazılı suçlardan mahkûmiyet hallerinde, suç teşkil eden yazının yayımlandığı mevkutenin bir günden onbeş güne kadar kapatılmasına da mahkemece karar verilebilir.

Birinci fıkraya göre kapatılmasına karar verilen mevkutenin yayınına kapatılma süresinde devam edenler veya o mevkutenin açıkça devamı niteliğini taşıyan yeni mevkute çıkarılanlar bir aydan üç aya kadar hapis cezası ile cezalandırılırlar.

MADDE 3. – 14.7.1965 tarihli ve 657 sayılı Devlet Memurları Kanununun 13 üncü maddesine birinci fıkradan sonra gelmek üzere aşağıdaki fıkra eklenmiştir.

İşkence ya da zalimane, gayri insanî veya haysiyet kırıcı muamele suçları nedeniyle Avrupa İnsan Hakları Mahkemesince verilen kararlar sonucunda Devletçe ödenen tazminatlardan dolayı sorumlu personele rücu edilmesi hakkında da yukarıdaki fıkra hükmü uygulanır.

MADDE 4. – A) 22.4.1983 tarihli ve 2820 sayılı Siyasî Partiler Kanununun 101 inci maddesine aşağıdaki fıkra eklenmiştir.

Anayasa Mahkemesi, yukarıdaki fıkranın (a) ve (b) bentlerinde sayılan hallerde temelli kapatma yerine, dava konusu fiillerin ağırlığına göre ilgili siyasî partinin almakta olduğu son yıllık Devlet yardımı miktarının yarısından az olmamak kaydıyla, bu yardımdan kısmen veya tamamen yoksun bırakılmasına, yardımın tamamı ödenmişse aynı miktarın Hazineye iadesine karar verebilir.

B) Siyasî Partiler Kanununun 102 nci maddesinin birinci ve üçüncü fıkraları aşağıdaki şekilde; ikinci fıkrasında geçen “Cumhuriyet Başsavcılığı” ibareleri, “Yargıtay Cumhuriyet Başsavcılığı” olarak değiştirilmiştir.

Siyasî partilerin faaliyetlerinin izlenmesi amacıyla Yargıtay Cumhuriyet Başsavcılığının istediği bilgi ve belgeleri bildirilen süre içinde vermeyen siyasî partiye Yargıtay Cumhuriyet Başsavcılığı tarafından ikinci bir yazı tebliğ olunur. Bu yazıda, bildirilen süre içinde cevap verilmediği ve istek yerine getirilmediği takdirde o siyasî partinin kapatılması ya da Devlet yardımından kısmen veya tamamen yoksun bırakılması için dava açılacağı de belirtilir. Bu tebliğde bildirilecek süre içinde yine istek yerine getirilmez veya cevap verilmezse Yargıtay Cumhuriyet Başsavcılığı o siyasî partinin kapatılması ya da Devlet yardımından kısmen veya tamamen yoksun bırakılması için Anayasa Mahkemesinde re’sen dava açabilir.

Siyasî parti, tebliğ tarihinden itibaren otuz gün içinde istem yazısında belirtilen hususu yerine getirmediği takdirde, Yargıtay Cumhuriyet Başsavcılığı Anayasa Mahkemesinde o siyasî partinin kapatılması ya da Devlet yardımından kısmen veya tamamen yoksun bırakılması için dava açar. Yargıtay Cumhuriyet Başsavcılığınca düzenlenen iddianamenin tebliğinden itibaren otuz gün içinde ilgili siyasî parti tarafından söz konusu parti organı, merci veya kurulun işten el çektilmesi ve parti üyesi veya üyelerin partiden kesin olarak çıkarılmaları halinde, o partinin kapatılması ya da Devlet yardımından kısmen veya tamamen yoksun bırakılması için açılan dava düşer. Aksi takdirde Anayasa Mahkemesi, dosya üzerinde inceleme yaparak, Yargıtay Cumhuriyet Başsavcısının ve siyasî parti temsilcilerinin sözlü açıklamalarını, gerekli gördüğü hallerde diğer ilgilileri ve konu üzerinde bilgisi olanları da dinlemek suretiyle açılmış bulunan davayı karara bağlar.

C) Siyasî Partiler Kanununun 103 üncü maddesine aşağıdaki fıkra eklenmiştir.

Bir siyasî parti, bu nitelikteki fiiller o partinin üyelerince yoğun bir şekilde işlendiği ve bu durum o partinin büyük kongre veya genel başkan veya merkez karar veya yönetim organları veya Türkiye Büyük Millet Meclisindeki grup genel kurulu veya grup yönetim kurulunca zımnen veya açıkça benimsendiği yahut bu fiiller doğrudan doğruya anılan parti organlarınınca kararlılık içinde işlendiği takdirde, söz konusu fiillerin odağı haline gelmiş sayılır.

MADDE 5. – A) 6.10.1983 tarihli ve 2908 sayılı Dernekler Kanununun 4 üncü maddesi aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir.

Madde 4. – Fiil ehliyetine sahip ve onsekiz yaşını doldurmuş olan herkes, önceden izin almaksızın dernek kurma hakkına sahiptir.

Ancak;

1. Türk Silâhlı Kuvvetleri ile genel ve özel kolluk kuvvetleri mensupları ve özel kanunlarında dernek kuramayacakları belirtilen memur statüsündeki kamu hizmeti görevlileri,

2. Affa uğramış olsalar bile;

a) Türk Ceza Kanununun İkinci Kitabının birinci babında yazılı suçlardan biriyle mahkûm olanlar,

b) Basit ve nitelikli zimmet, irtikâp, rüşvet, hırsızlık, dolandırıcılık, sahtecilik, inancı kötüye kullanma, dolanlı iflâs gibi yüz kızartıcı suçlar, istimal ve istihlâk kaçakçılığı dışında kalan kaçakçılık suçları ve resmî ihale ve alım satımlara fesat karıştırma suçlarından biriyle mahkûm olanlar,

c) Türk Ceza Kanununun 316, 317 ve 318 inci maddelerinde yazılı suçlardan biriyle mahkûm olanlar,

Sürekli olarak,

3. a) Türk Ceza Kanununun 312 nci maddesinin ikinci fıkrasında yazılı suçtan mahkûm olanlar hükmün kesinleştiği,

b) Kurulması yasaklanmış dernekleri kuranlar ve yönetenler ile dernekler için yasaklanmış faaliyetlerde bulunmaları sebebiyle mahkemece kapatılmasına karar verilen derneklerin yöneticileri kapatma kararının kesinleştiği,

Tarihten itibaren beş yıl süre ile,

Dernek kuramazlar.

B) Dernekler Kanununun 5 inci maddesinin (6) numaralı bendi aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir.

6. Türkiye Cumhuriyeti ülkesi üzerinde ırk, din, mezhep, kültür veya dil farklılığı veya bunlara dayanarak azınlık yaratmak ya da herhangi bir bölgenin veya ırkın veya sınıfın veya belli bir din veya mezhepten olanların diğerlerine hâkim veya diğerlerinden imtiyazlı olmasını sağlamak,

C) Dernekler Kanununun 6 ncı maddesi başlığı ile birlikte aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir.

Bazı ad ve işaretleri kullanma yasağı

Madde 6. – Derneklerin, mevcut veya kapatılmış bir siyasi partinin, bir sendikanın veya üst kuruluşun, bu Kanun hükümlerine göre mahkemece kapatılmasına karar verilen bir dernek veya üst kuruluşun adını, amblemini, rumuzunu, rozetini ve benzeri işaretleri ya da daha önce kurulmuş Türk devletlerine ait topluma mal olmuş bayrak, amblem ve flamaları kullanmaları yasaktır.

Dernekler, resmî işlemlerinde Türkçe kullanırlar.

D) Dernekler Kanununun 34 üncü maddesinin birinci, ikinci ve üçüncü fıkraları aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir.

Federasyonlar, kuruluş amaçları aynı olan en az beş derneğin; konfederasyonlar, kuruluş amaçları aynı olan en az üç federasyonun, amaçlarını gerçekleştirmek üzere üye sıfatıyla bir araya gelmeleri suretiyle kurulur.

Federasyon ve konfederasyonlara ilişkin diğer hususlar hakkında bu Kanun hükümleri uygulanır.

Federasyonların üye sayısının beşten ve konfederasyonların üye sayısının üçten aşağı düştüğü ve bu durum üç ay içinde giderilmediği takdirde haklarında 51 inci maddede yazılı kendiliğinden dağılma hükümleri uygulanır.

E) Dernekler Kanununun 38 inci maddesi aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir.

Madde 38. – Yükseköğretim kurumlarında kayıtlı öğrenciler, ancak eğitim, öğretim, çalışma, moral, beslenme, dinlenme ihtiyaçlarının karşılanması, beden ve ruh sağlığının geliştirilmesi ve öğrencilerin bu konularda kurum idaresi veya diğer kuruluşlar nezdinde temsil edilmesi amaçlarıyla öğrenci derneği kurabilirler.

F) Dernekler Kanununun 43 üncü maddesi aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir.

Madde 43. – Dernekler, en az yedi gün önceden merkezlerinin bulunduğu ve faaliyetin düzenleneceği illerin valiliklerine bildirimde bulunmak şartıyla yabancı ülkelerdeki dernek veya kuruluşların üyelerini Türkiye'ye davet edebilir ya da yabancı dernek veya kuruluşların davetlerine uyarak üyelerini veya dernek üyesi olma hakkına sahip üçüncü kişileri yurt dışına gönderebilirler. Bildirimde, davetin amacı, tarihi, yeri, ilgili dernek veya kuruluşun adı ve adresi ile katılacak üyelere veya temsilcilere ait bilgiler bulunur.

MADDE 6.- A) 6.10.1983 tarihli ve 2911 sayılı Toplantı ve Gösteri Yürüyüşleri Kanununun 9 uncu maddesi aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir.

Madde 9.- Bu Kanuna göre yapılacak toplantılar, fiil ehliyetine sahip ve onsekiz yaşını doldurmuş, en az yedi kişiden oluşan bir düzenleme kurulu tarafından düzenlenir. Bu kurul, kendi aralarından birini başkan seçer. Diplomatik dokunulmazlıkları bulunan kişiler, düzenleme kurulu başkan veya üyesi olamazlar.

Tüzel kişilerin toplantı ve gösteri yürüyüşü düzenlemeleri, yetkili organlarının kararına bağlıdır.

B) Toplantı ve Gösteri Yürüyüşleri Kanununun 17 nci maddesi aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir.

Madde 17.- Bölge valisi, vali veya kaymakam, millî güvenlik, kamu düzeni, suç işlenmesinin önlenmesi, genel sağlığın ve genel ahlâkın veya başkalarının hak ve özgürlüklerinin korunması amacıyla belirli bir toplantıyı yasaklayabilir veya iki ayı aşmamak üzere erteleyebilir.

C) Toplantı ve Gösteri Yürüyüşleri Kanununun 19 uncu maddesinin birinci fıkrasının birinci cümlesi aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir.

Bölge valisi, millî güvenlik, kamu düzeni, suç işlenmesinin önlenmesi, genel sağlığın ve genel ahlâkın veya başkalarının hak ve özgürlüklerinin korunması amacıyla bölgeye dahil illerin birinde veya birkaçında ya da bir ilin bir veya birkaç ilçesinde bütün toplantıları üç ayı geçmemek üzere erteleyebilir.

MADDE 7.- Aşağıdaki kanun hükümleri yürürlükten kaldırılmıştır:

A) Basın Kanununun 16 ncı maddesinin beşinci fıkrası,

B) 10.3.1983 tarihli ve 2803 sayılı Jandarma Teşkilât, Görev ve Yetkileri Kanununun 9 uncu maddesinin birinci fıkrasının ikinci cümlesi,

C) 16.6.1983 tarihli ve 2845 sayılı Devlet Güvenlik Mahkemelerinin Kuruluş ve Yargılama Usulleri Hakkında Kanunun 16 ncı maddesinin son fıkrası,

D) Dernekler Kanununun 7, 11 ve 12 nci maddeleri,

E) Toplantı ve Gösteri Yürüyüşleri Kanununun 21 inci maddesi.

MADDE 8. – Bu Kanun yayımı tarihinde yürürlüğe girer.

MADDE 9. – Bu Kanun hükümlerini Bakanlar Kurulu yürütür.

BU KANUNA AİT TUTANAKLAR

Türkiye Büyük Millet Meclisi

Cilt	Birleşim	Sayfa
89	75	122
89	77	487
89	77	525:558

I- Gerekçeli 839 S. Sayılı Basmayazı Türkiye Büyük Millet Meclisinin 78 inci Birleşim tutanağına bağlıdır.

II- Bu Kanunu; Türkiye Büyük Millet Meclisinin Tali Anayasa, Esas Adalet Komisyonları görüşmüştür.

III- Esas No. : 1/960